

מדד האוריינות הפיננסית בציבור הישראלי זרקור על האוריינות הפיננסית לפי מגדר

נורית פלטר איתן – מנהלת מחלקת תקשורת הסברה וקשרי קהילה
מרץ 2023

איך ביצענו את הסקר?

מדד האוריינות הפיננסית - ידע, התנהגות וגישה

חוסן פיננסי

לאן הולכים מכאן

קצת על הסקר - מטרות

בחינה לפי הסטנדרטים הבינלאומיים לעניין אופן הדגימה

יכולת השוואה למדינות בעולם שביצעו את הסקר ולמדינות ה - OECD (בכפוף למגבלות)

מאפשר לתעדף יוזמות לאומיות

מציג נקודת התחלה שתאפשר מעקב וניטור שוטף בהמשך

מאז 2012 טרם בוצעה מדידה מוסדרת בישראל בסטנדרטים הבינלאומיים

קצת על הסקר – הערות על המדגם ומגבלות

סקר אינטרנטי שבוצע בשני שלבים עם כ-1000 משיבים

ייצוג לכלל האוכלוסייה (לפי קהלים, גיל, מגדר ואזור מגורים)

עיבוי לקהל הערבי כדי לאפשר פילוח

הטיה כלפי מעלה: סקר אינטרנטי, דוברי עברית בלבד, גילאי 20-74

נסקרו שאלות נבחרות משאלון ה-OECD

על מה נדבר

איך ביצענו את הסקר?

מדד האוריינות הפיננסית - ידע, התנהגות וגישה

חוסן פיננסי

לאן הולכים מכאן

מדד אוריינות

מדד האוריינות הפיננסית – ממה הוא מורכב?

מדד האוריינות הפיננסית

גישה

עמדות המשפיעות על דרך הפעולה של הפרט

נושאים:

- העדפת הזמן הארוך
- חשיבה ארוכת טווח

התנהגות

התנהגויות של הפרט המאפשרות לחיות ברווחה כלכלית

נושאים:

- ניהול תקציב
- הצבת מטרות
- שיקול דעת בקניות
- מעקב הוצאות
- חיסכון
- תשלום בזמן

ידע

ידע ומיומנויות בסיסיות המסייעות לקבל החלטות פיננסיות

נושאים:

- אינפלציה
- סיכון תשואה
- חישוב ריבית
- פיזור סיכונים

ידע

מדד הידע

ידע ומיומנויות בסיסיות שמסייעות לקבל החלטות פיננסיות

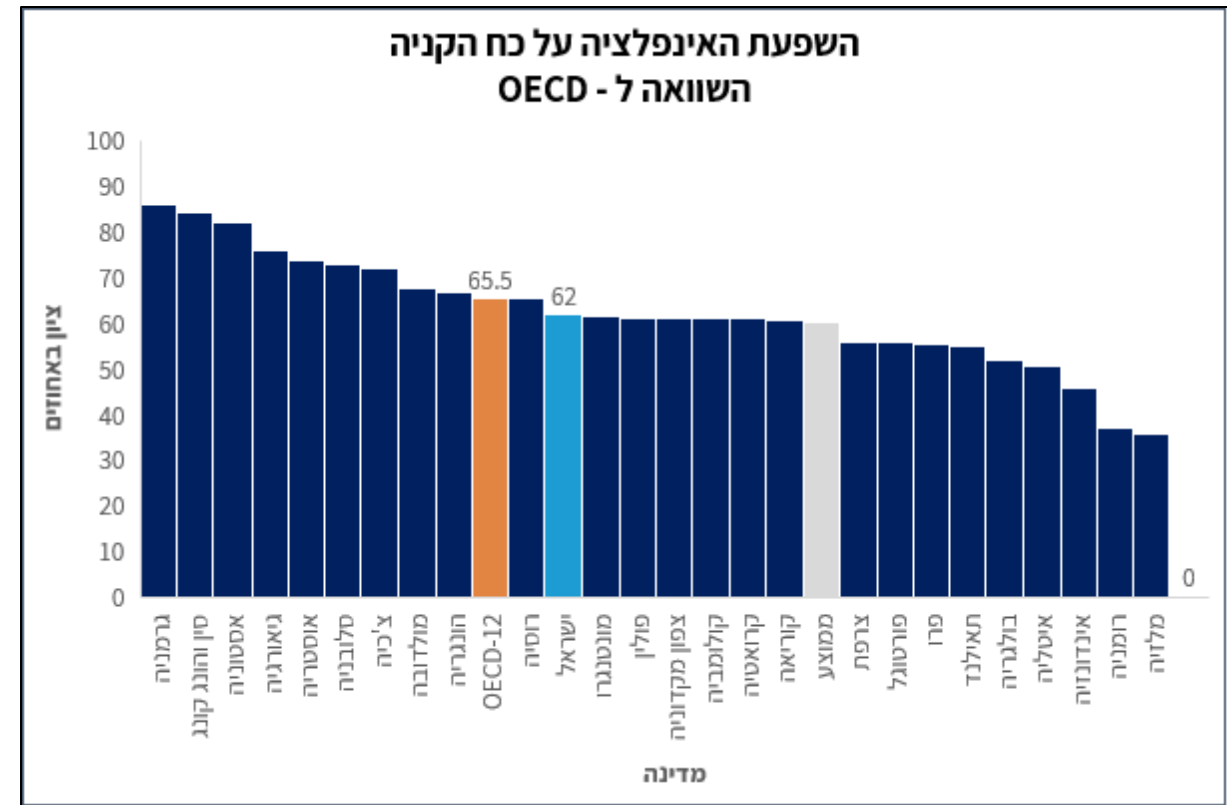
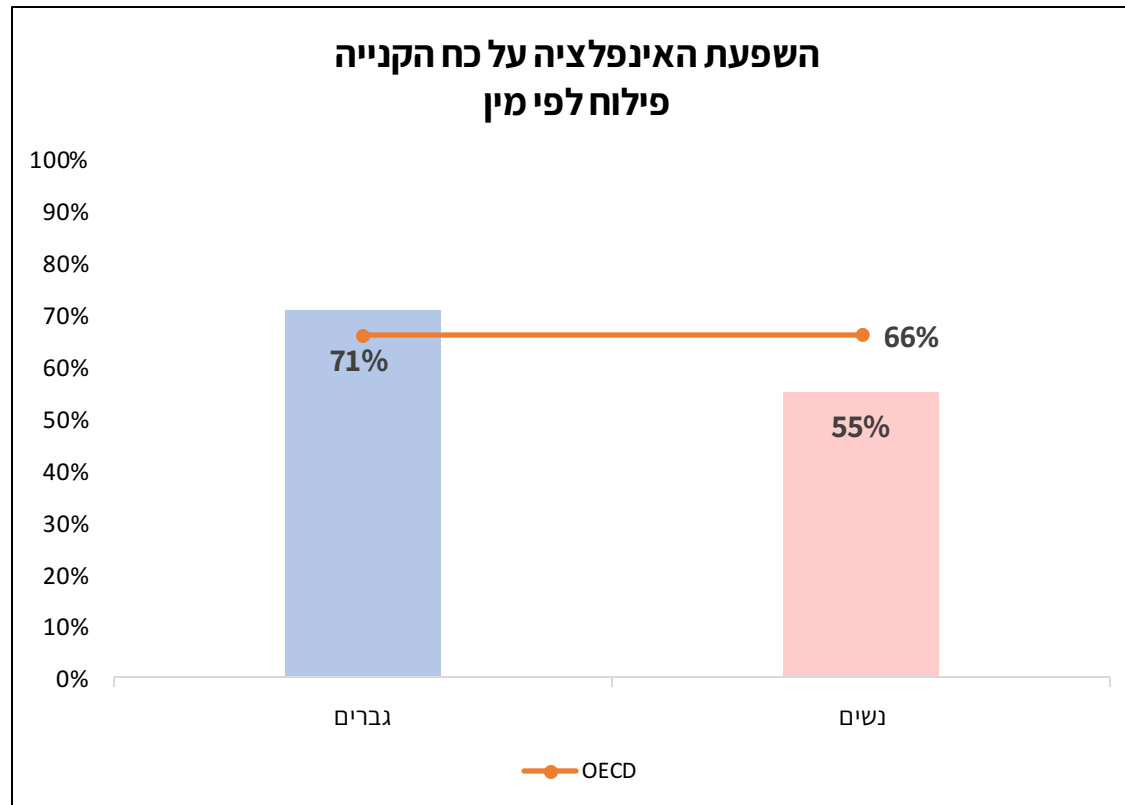
הבנה של פיזור סיכונים

חישוב ריבית בחיסכון

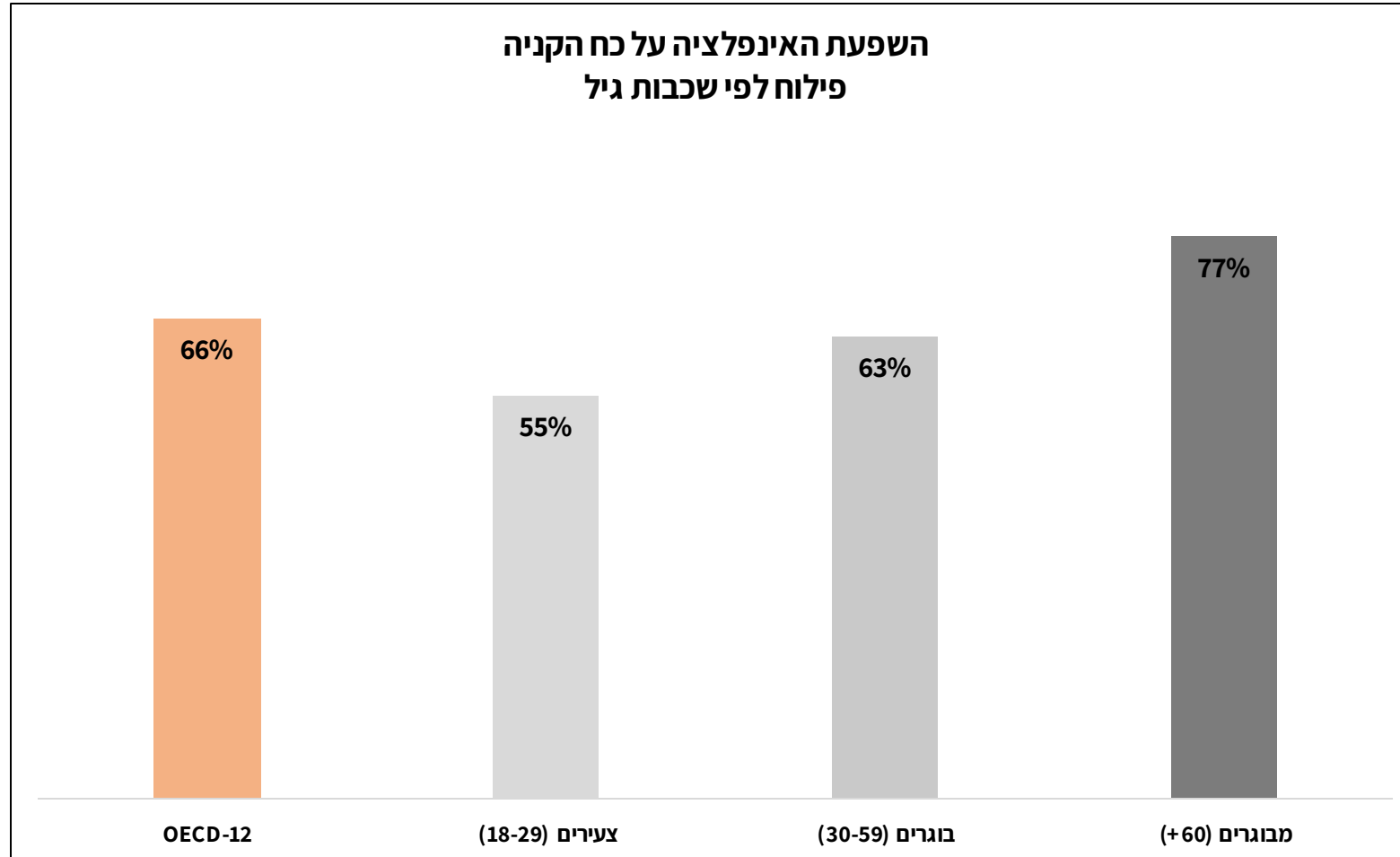
הבנת השפעת
האינפלציה על כח הקניה

השפעת האינפלציה על כח הקנייה

הבנה נמוכה של הציבור הישראלי את משמעות האינפלציה בדומה ל - OECD.
למעל מ - 45% מהנשים (לעומת כ - 30% מהגברים אינם מבינים את משמעות האינפלציה)

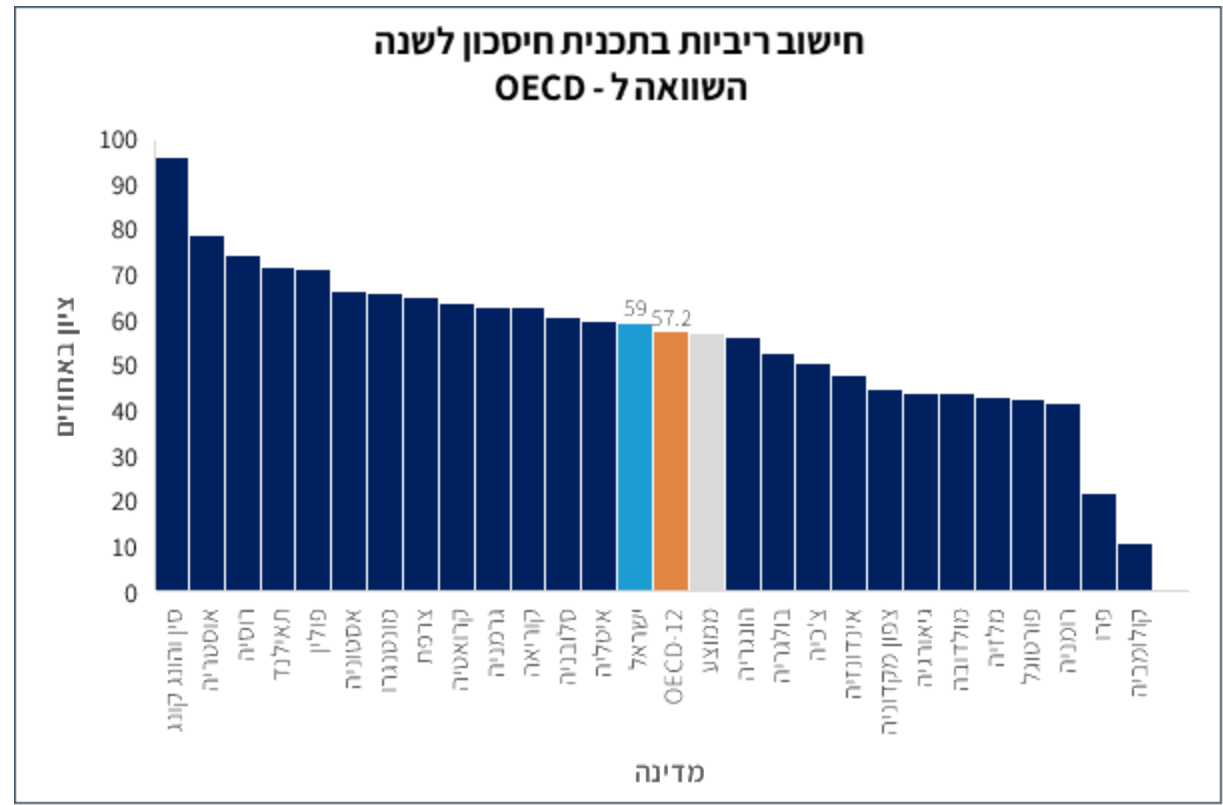
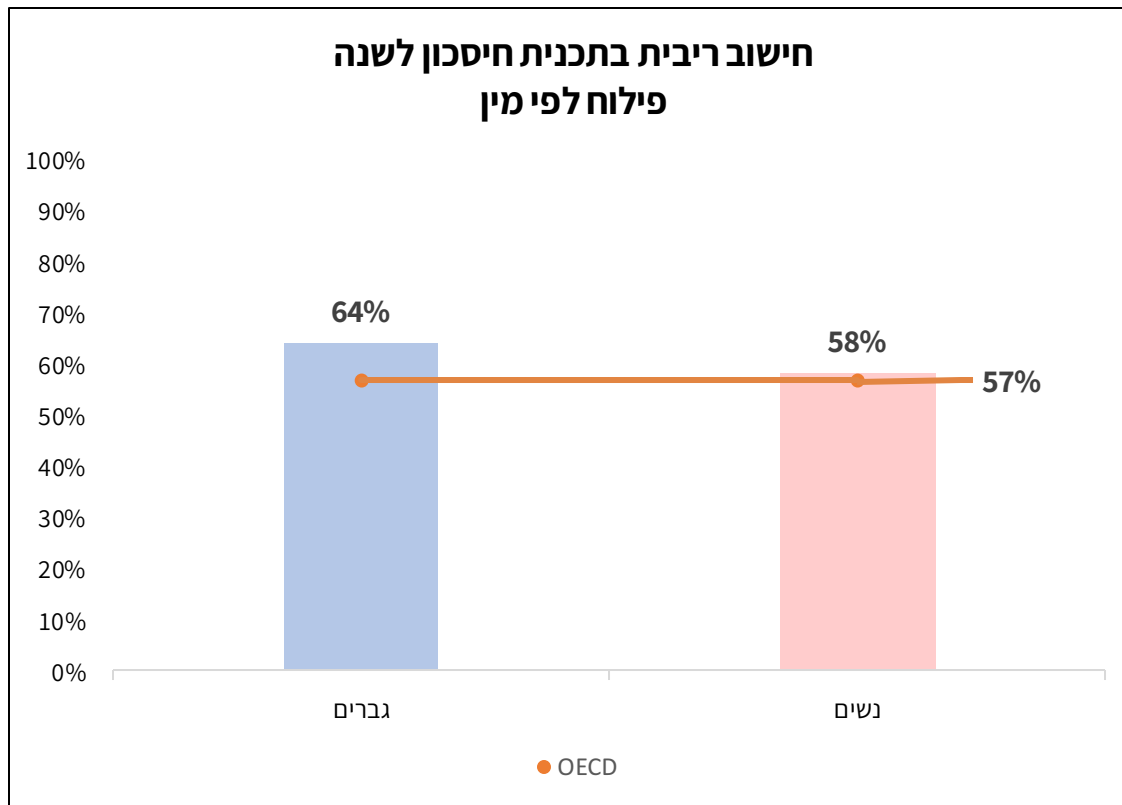

הבנת האינפלציה גבוהה יותר בקרב קהל מבוגר (+60) שחוה את האינפלציה בשנות ה-80

חישוב ריבית בתכנית חיסכון לשנה

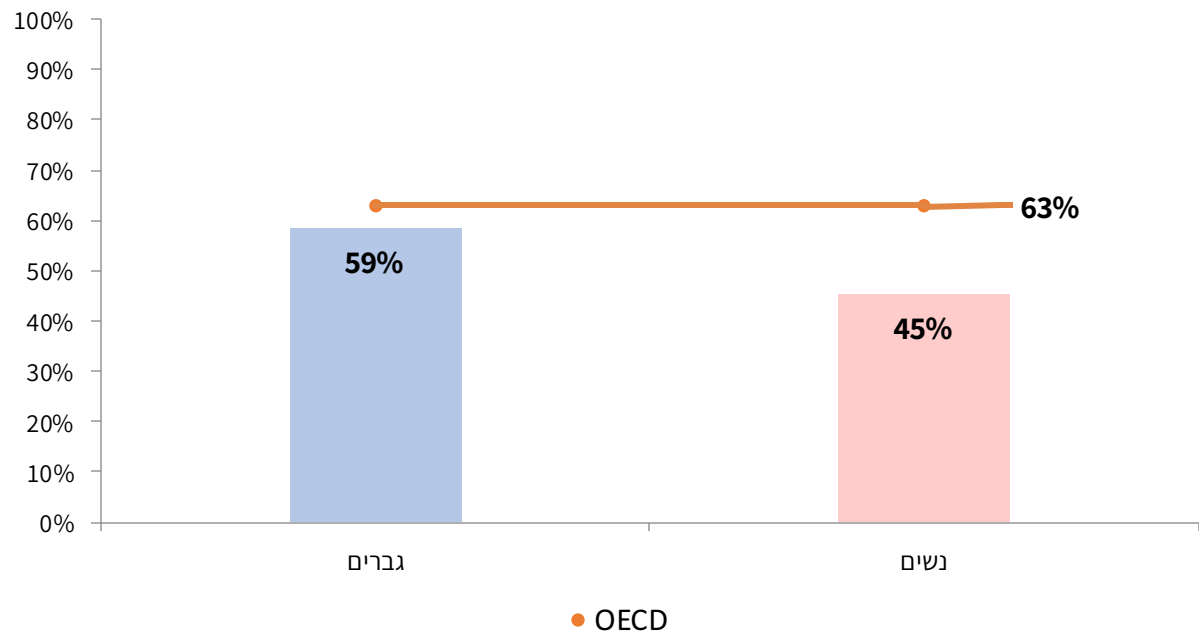
רק 59% מהציבור הישראלי ידע לחשב ריבית בתכנית חיסכון לשנה. שיעור הנשים בחישוב זה דומה לממוצע ה - OECD בעוד שיעור הגברים גבוה מעט יותר.

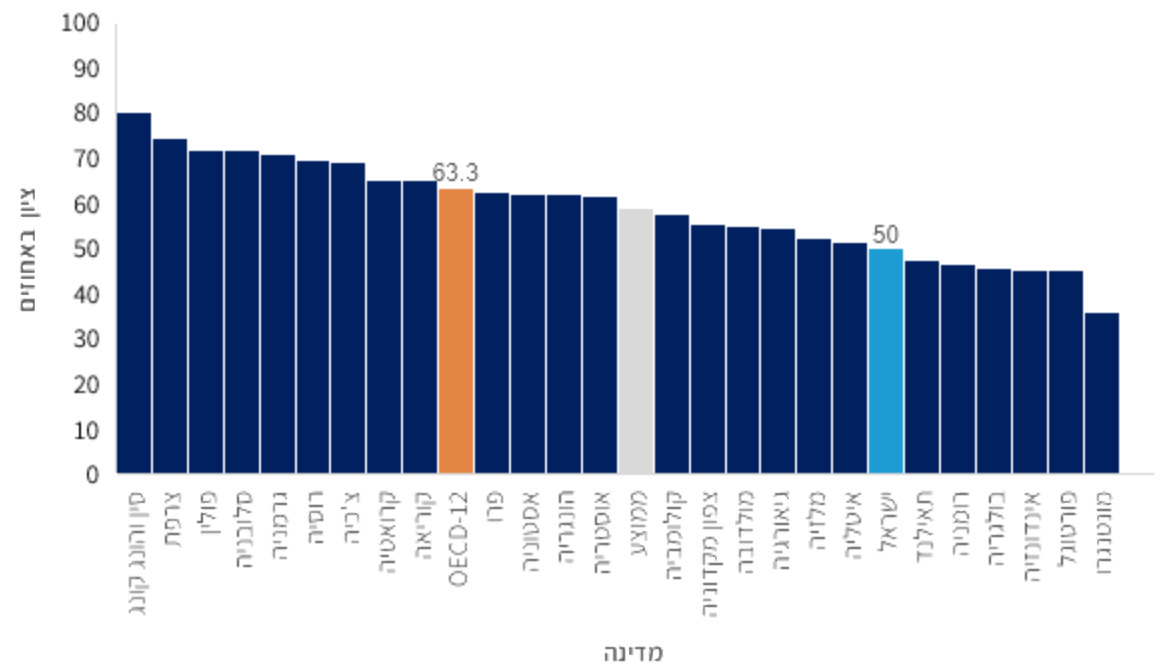
הבנת המשמעות של פיזור סיכונים

כמחצית מהציבור הישראלי ו- 55% מהנשים אינם מבינים את המשמעות של פיזור סיכונים. רמה זו נמוכה ממדינות ה-OECD.

הבנת המשמעות של פיזור סיכונים
פילוח לפי מין

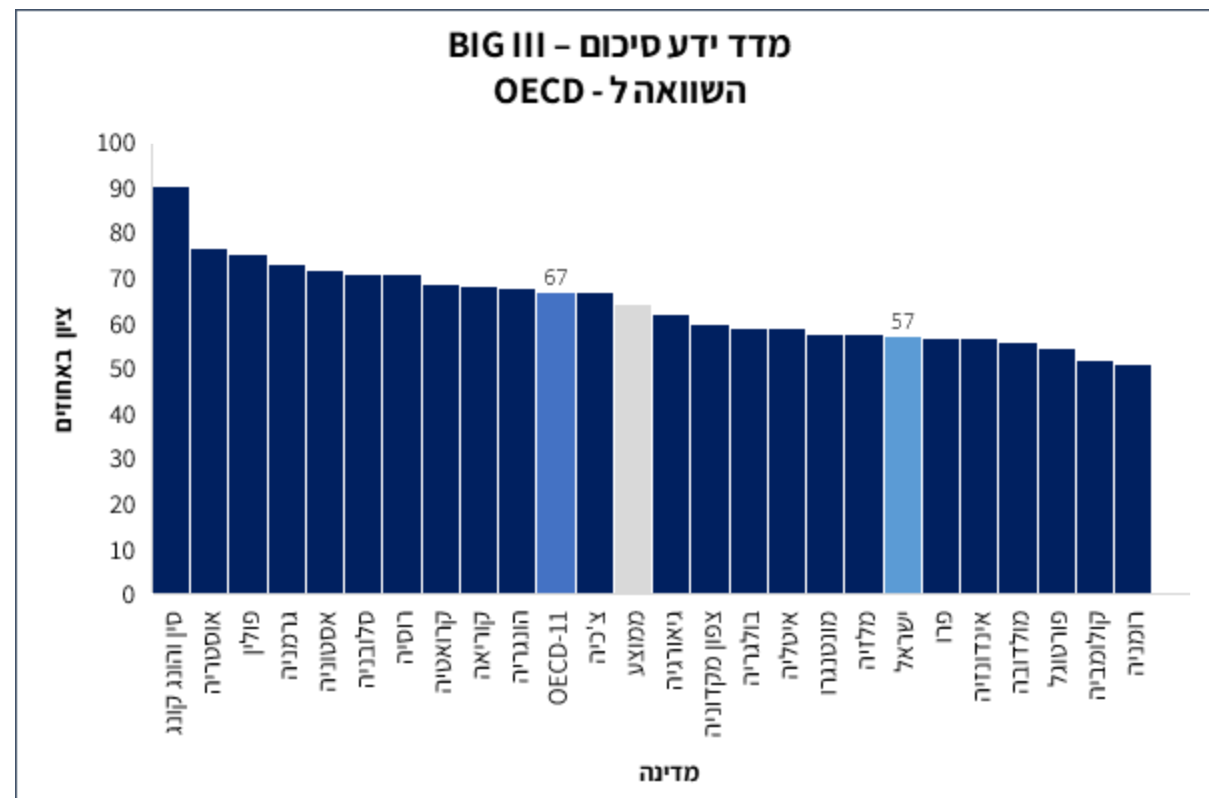
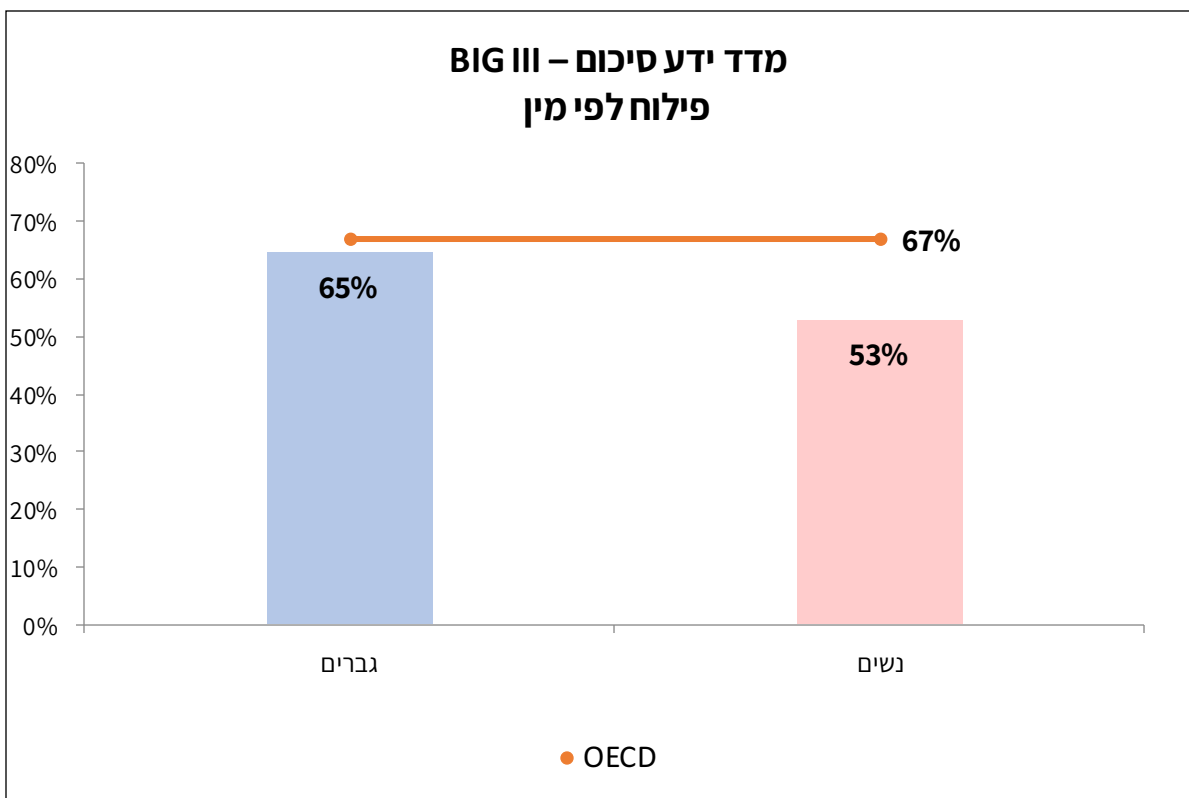

הבנת המשמעות של פיזור סיכונים
השוואה ל-OECD

BIG 3 – מדד ידע סיכום

על בסיס שלוש השאלות, מדד הידע של הציבור הישראלי נמוך ממדד היעד (70%)
ואף נמוך בממוצע מזה של ה - OECD. המדד נמוך במיוחד בקרב נשים.

התנהגות

מדד ההתנהגות

התנהגויות של הפרט שיאפשרו לו לחיות עם רווחה כלכלית

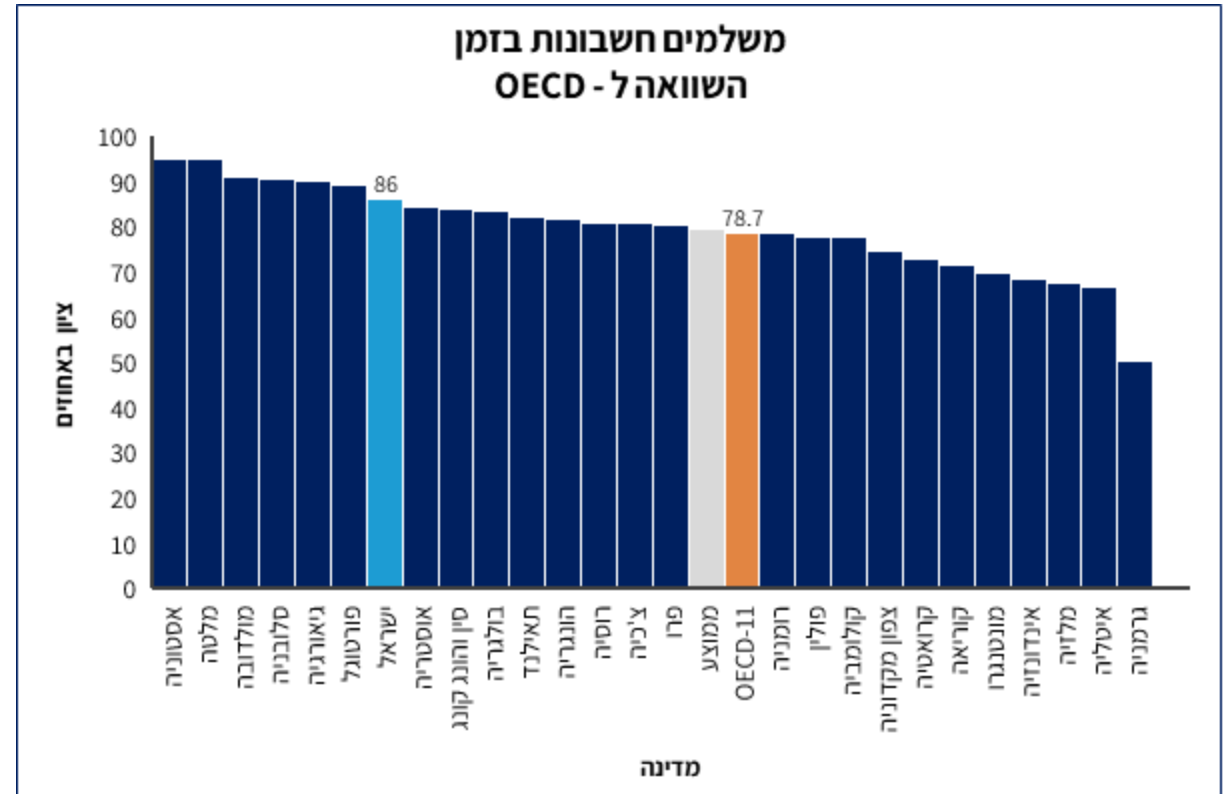
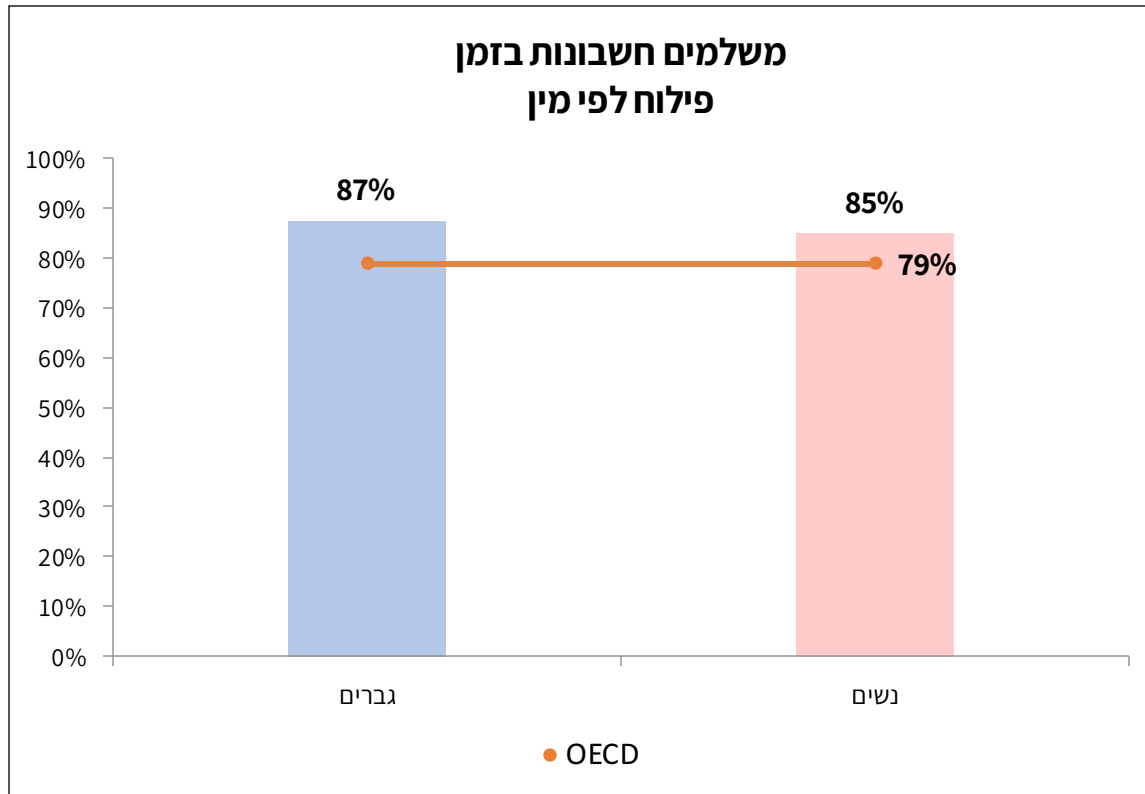
נמנע מהלוואות כאשר
נקלע לגירעון שוטף

חוסכים פעילים

תשלום חשבונות בזמן

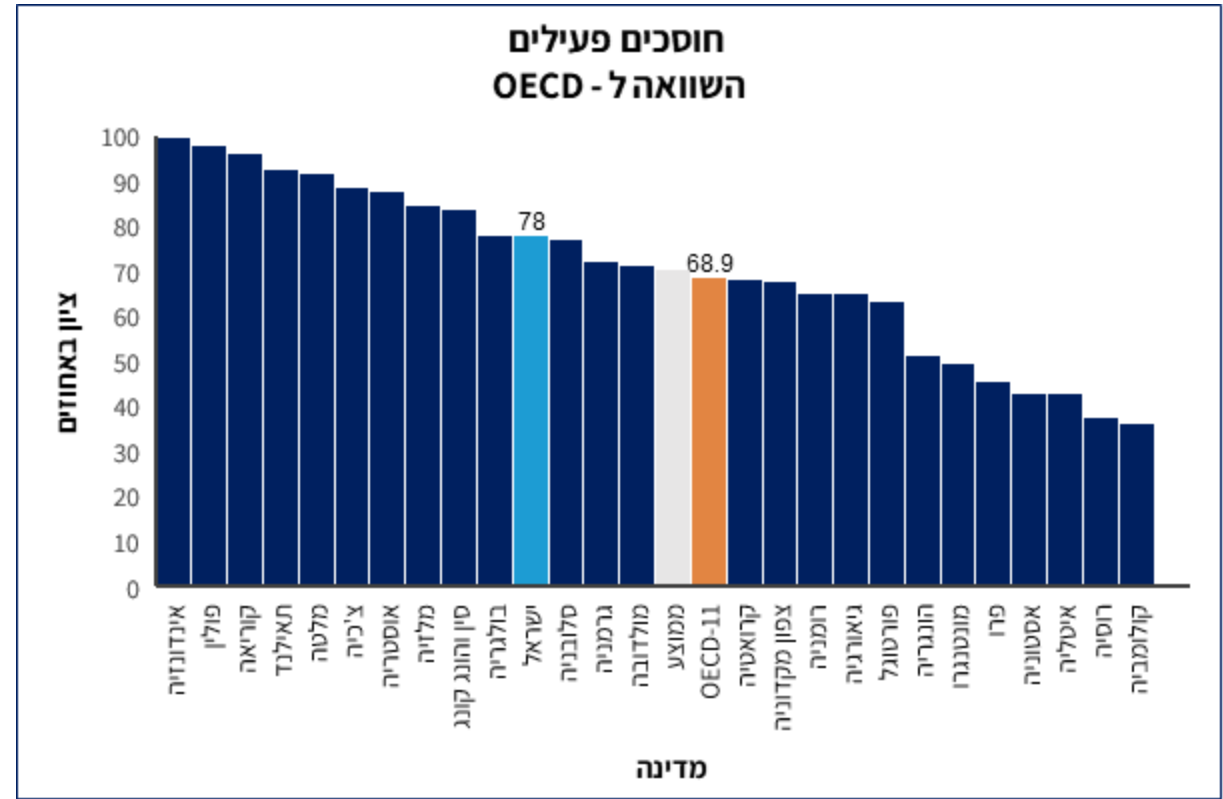
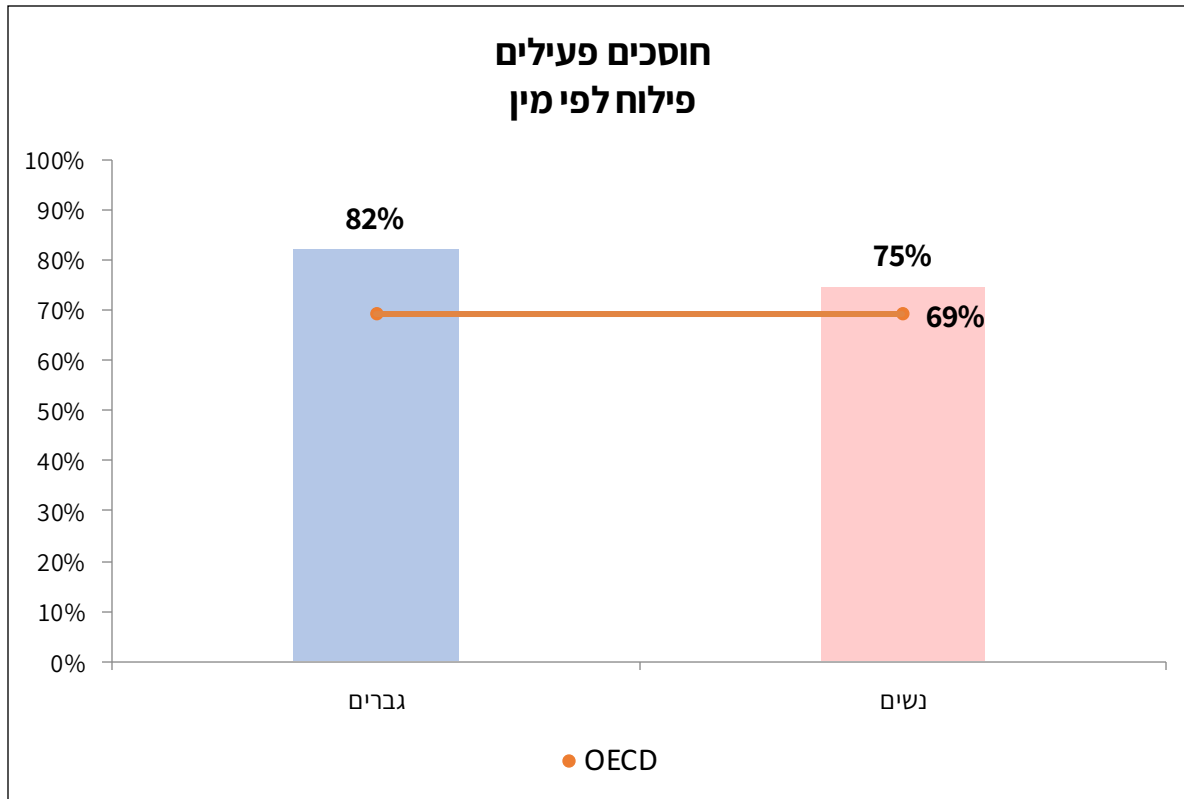
נושאים: ניהול תקציב, **חוסך פעיל**, **אינו לווה כאשר נמצא בגירעון**, בודק לפני בחירת מוצרים לרכישה (2X), עוקב אחר הוצאות, חותר להשיג מטרות, עורך קניות בשיקול דעת, **משלם חשבונות בזמן**.

86% מהציבור הישראלי מדווח כי הוא נוהג לשלם את חשבונותיו בזמן - שיעור גבוה מה-OECD. אין פער משמעותי בין נשים וגברים בנושא זה

חוסכים פעילים (Active Saver)

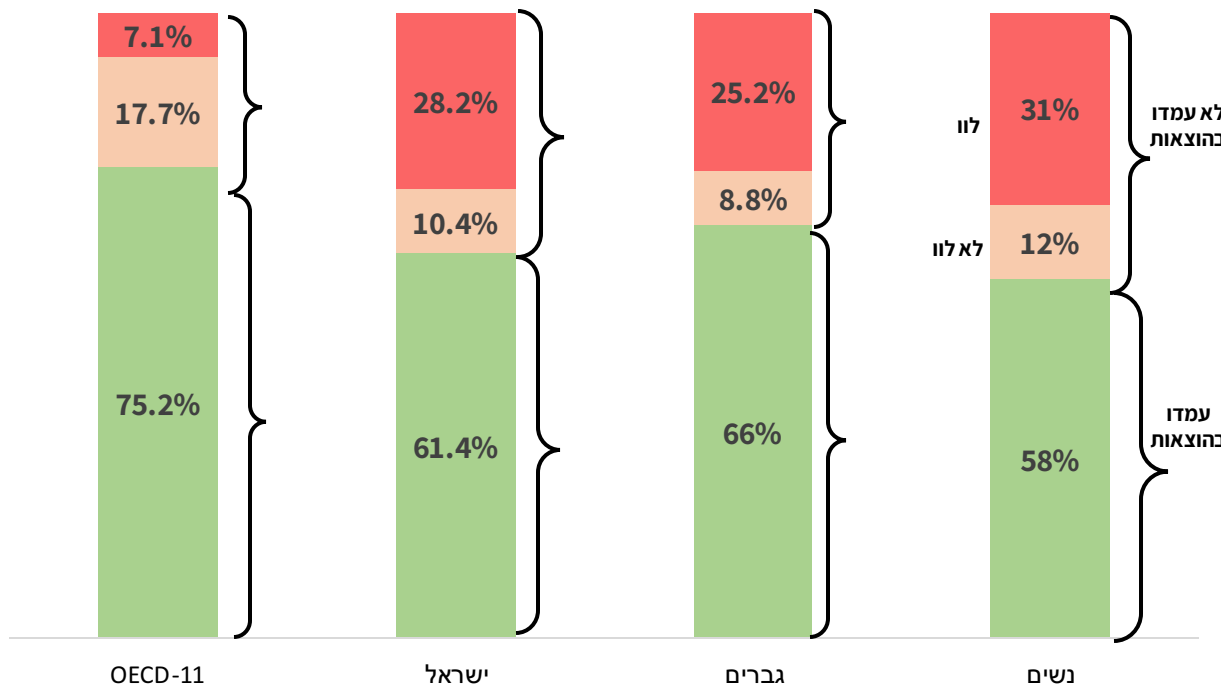
הציבור הישראלי חסך בממוצע בשנה האחרונה יותר ממדינות ה-OECD.

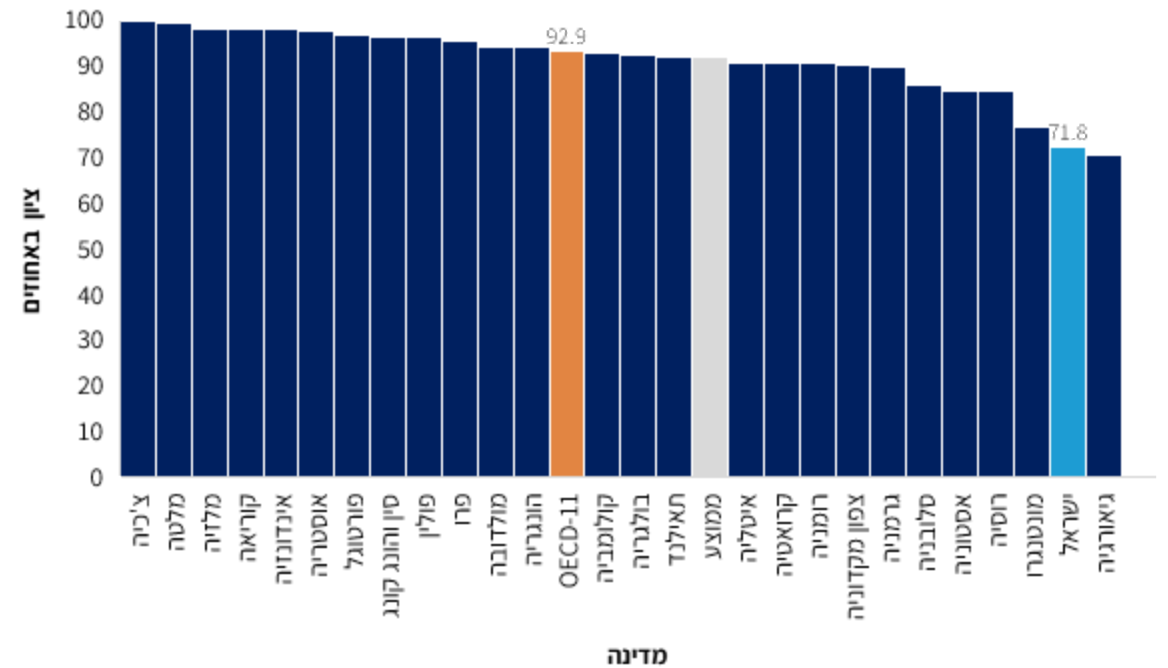
נמנעים מהלוואות לכיסוי גירעונות

הציבור הישראלי נוהג לכסות את גירעונותיו השוטפים באמצעות הלוואות בשיעורים גבוהים יותר מאלו של ה-OECD. יותר נשים מגברים אינן עומדות בהוצאות השוטפות ולוות לכיסוי הגירעונות.

לווים לכיסוי גירעונות

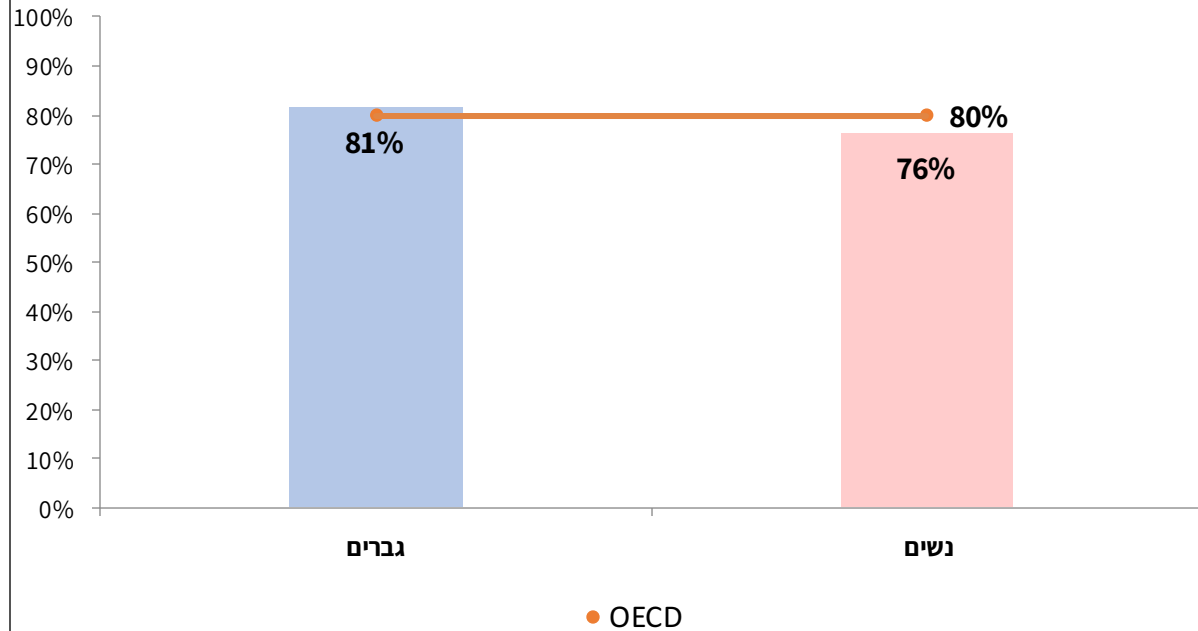
נמנע מהלוואות לכיסוי גירעונות
השוואה ל-OECD

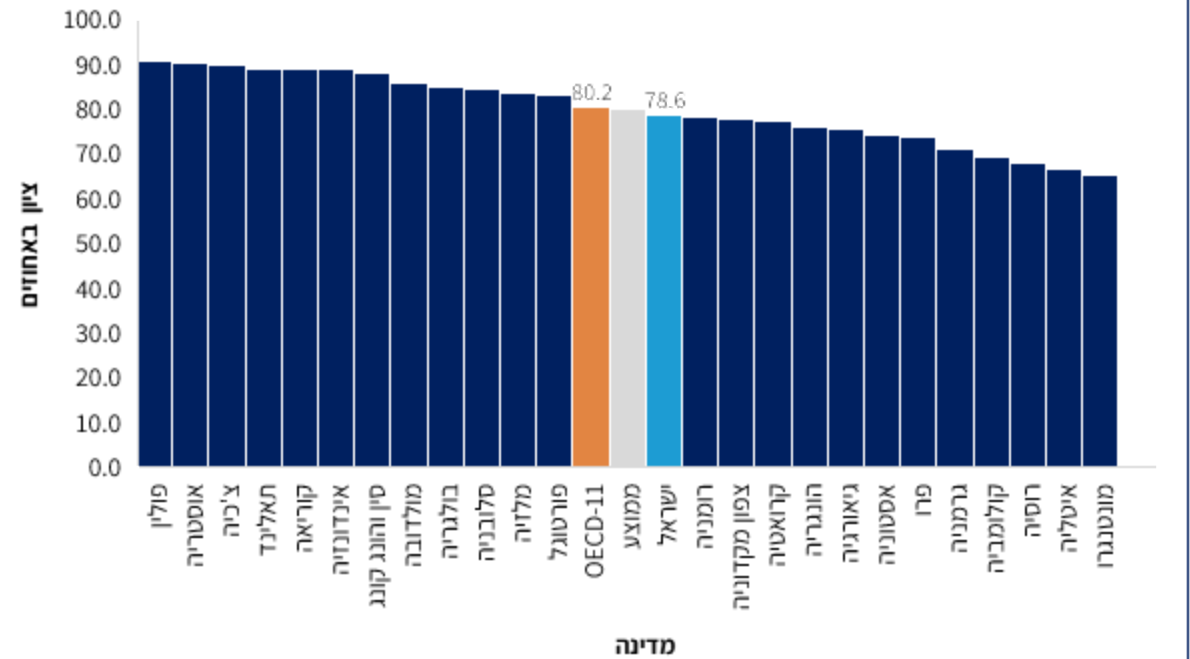
מדד התנהגות סיכום – (ע"פ ממוצע השאלות ברות השוואה)

מדד ההתנהגות של הציבור הישראלי דומה בממוצע ל-OECD. מדד ההתנהגות של נשים נמוך מעט מזה של הגברים.

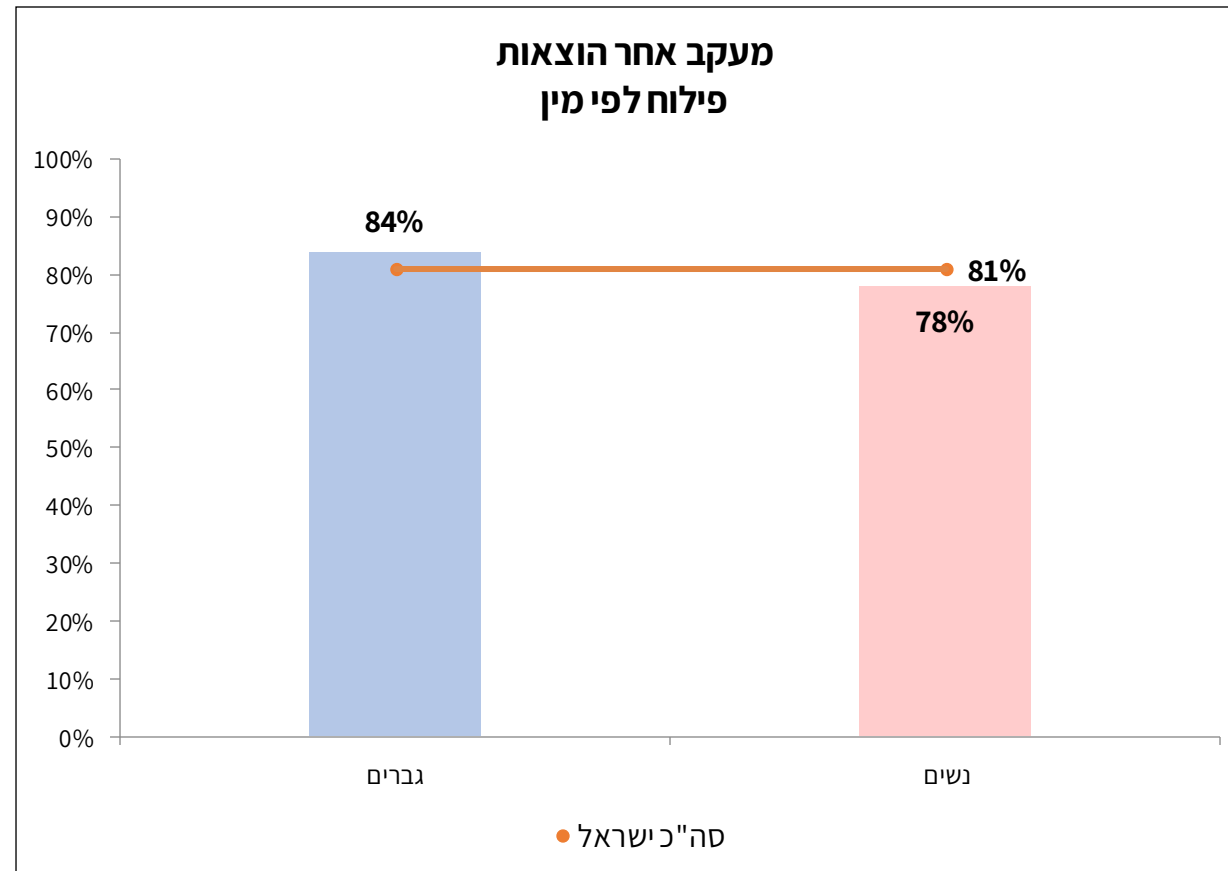
מדד התנהגות – סיכום – ע"פ ממוצע השאלות ברות השוואה
פילוח לפי מין

מדד התנהגות – סיכום – ע"פ ממוצע השאלות ברות השוואה
השוואה ל-OECD

הרוב המוחלט של הציבור הישראלי נוהג לעקוב אחר הוצאותיו בדרכים שונות. נשים עוקבות אחר הוצאותיהן מעט פחות מאשר גברים.

גישה

מדד הגישה

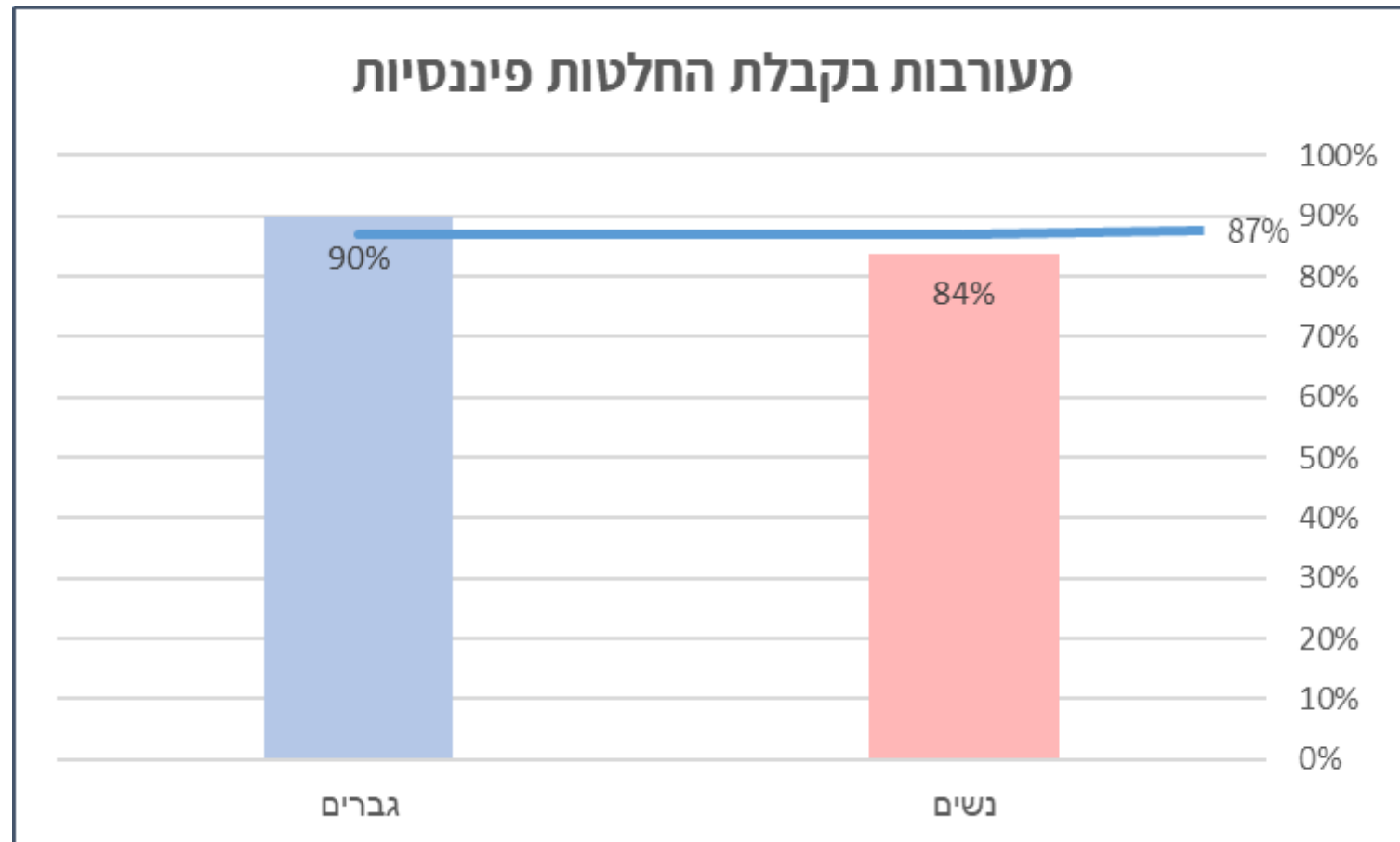
עמדות המשפיעות על דרך הפעולה של הפרט

מעדיף לבזבז כסף היום מאשר לחסוך
אותו לטווח הארוך

נושאים: גישה לתכנון פיננסי לטווח הארוך על בסיס 3 הצהרות:
"אני נוטה לחיות את הרגע ולתת למחר להתנהל מעצמו"
"אני מעדיף לבזבז כסף היום מאשר לחסוך אותו לטווח ארוך"
"הכסף כאן כדי שיבזבז אותו"

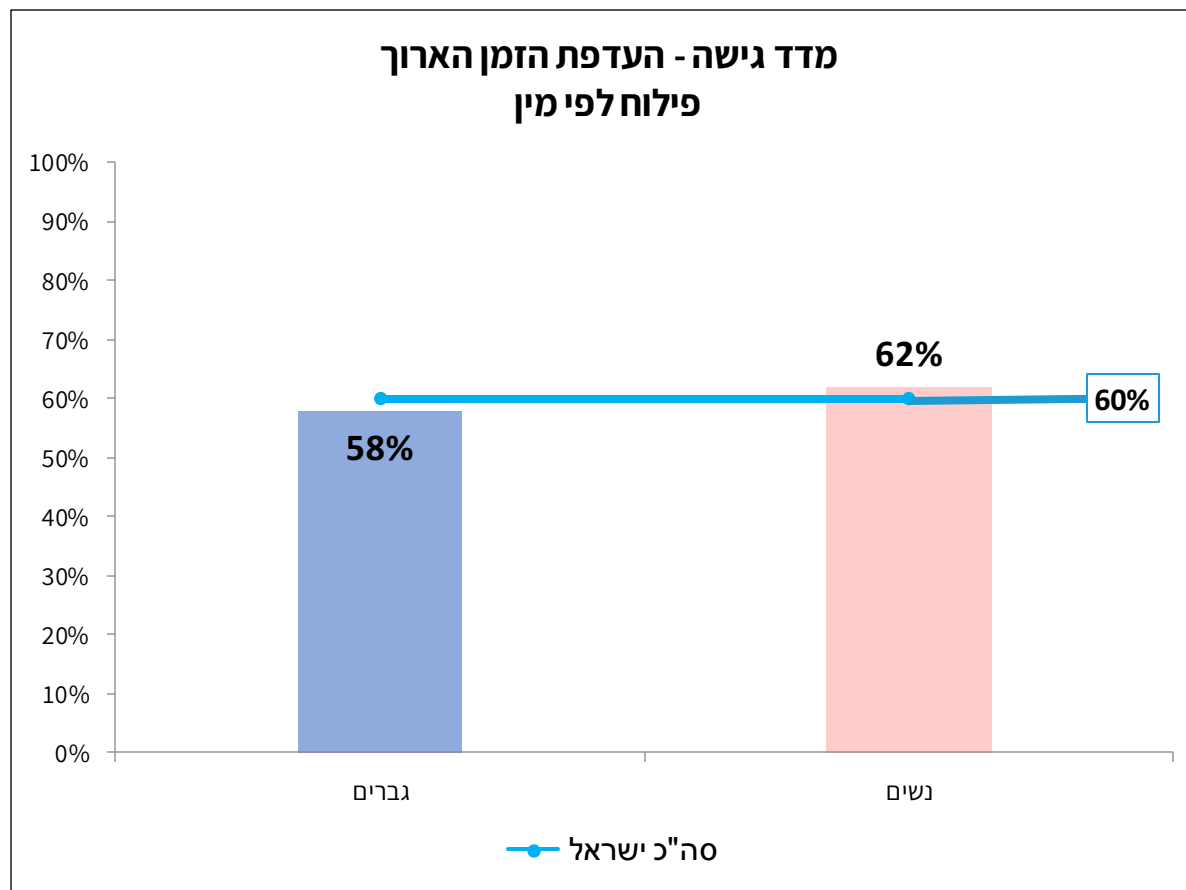
מעורבות בקבלת החלטות פיננסיות

הציבור הישראלי מעורב בקבלת החלטות פיננסיות.
נשים מעורבות מעט פחות מגברים.

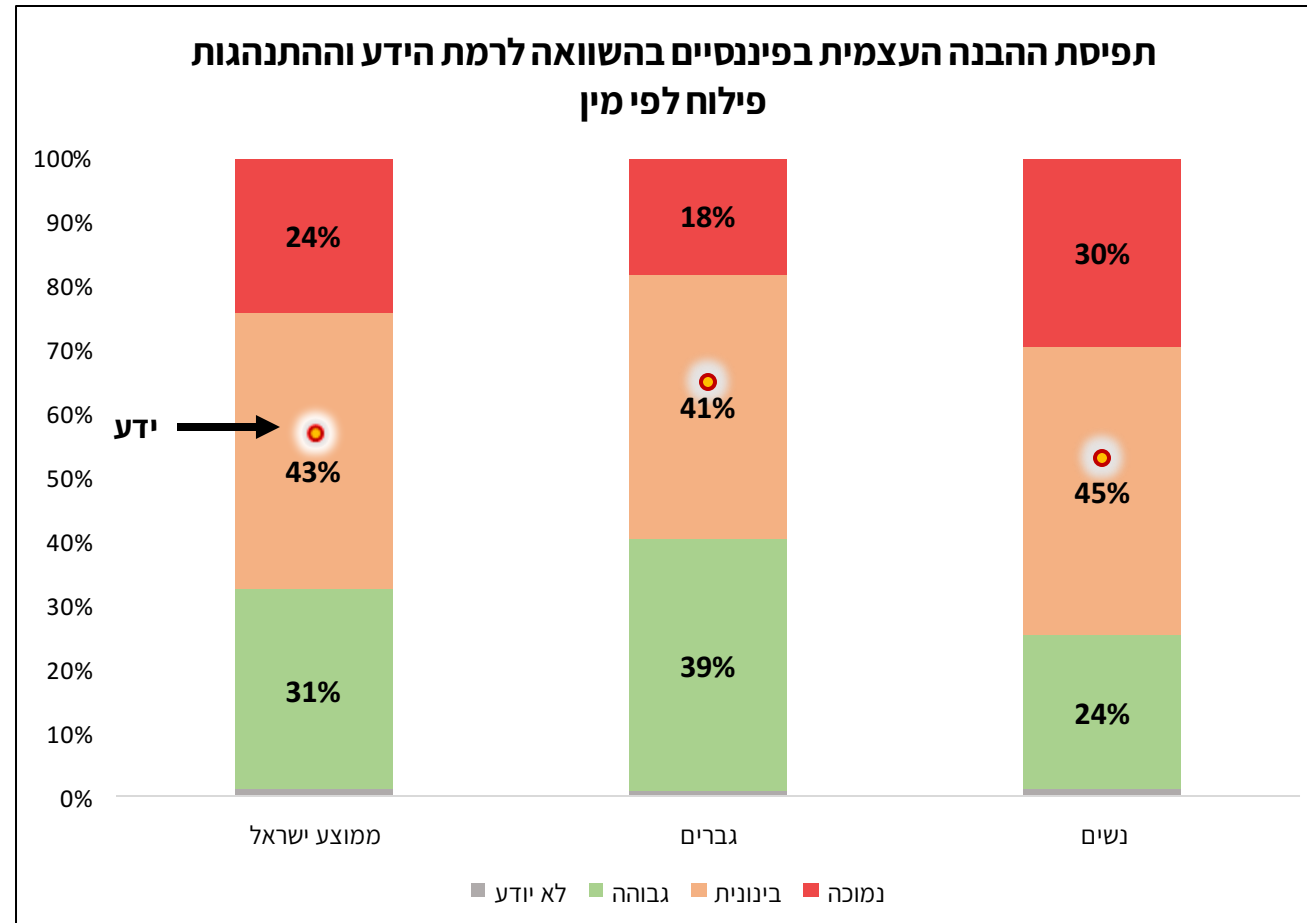
מדד הגישה - העדפה לצריכה בהווה

כ - 40% מהציבור הישראלי בממוצע מעדיפים את הטווח הקצר על פני הזמן הארוך.
גברים מעדיפים קצת יותר את הטווח הקצר מאשר נשים.

תפיסת ההבנה בנושאים פיננסיים

תפיסת ההבנה העצמית של נשים נמוכה יותר מזו של גברים, וכך גם הפערים ברמת הידע (53% נשים ו- 65% גברים)

סיכום מדד אוריינות

מדד אוריינות פיננסית – סיכום

מדד הידע וההתנהגות של נשים נמוך מעט יותר בעוד מדד הגישה שלהן מעט גבוה יותר משל גברים

גברים	נשים	ישראל סה"כ	OECD	
65%	53%	57%	67%	מדד ידע
71%	55%	62%	66%	• השפעת האינפלציה על כח הקניה
64%	58%	59%	57%	• חישוב ריבית בתכנית חיסכון לשנה
59%	45%	50%	63%	• הבנת פיזור סיכונים
81%	76%	79%	80%	מדד התנהגות
87%	85%	86%	79%	• משלמים בזמן
82%	75%	78%	69%	• חוסכים פעילים
75%	70%	72%	93%	• לא לווים כדי לכסות גירעונות שוטפים
58%	62%	60%	NA	מדד גישה
58%	62%	60%	NA	• העדפת הזמן הארוך על פני הזמן הקצר
68%	64%	65%	NA	סה"כ מדד אוריינות

סיכום מדד אוריינות

מדד הידע בציבור הישראלי נמוך מהיעד ונמוך מעט גם בהשוואה ל - OECD. זאת, בעיקר בשל העדר הבנת פיזור סיכונים והעדר הבנת השפעת האינפלציה על כח הקניה

שיעור גבוה מהציבור הישראלי אינו עומד בהוצאותיו (חי במינוס), ונוהג לכסות את הגירעונות השוטפים באמצעות הלוואות. תופעה זו בולטת לרעה אצל נשים.

מדד האוריינות של הנשים נמוך מזה של הגברים בעיקר בשל העדר הבנת השפעת האינפלציה על כח הקניה, הבנה בפיזור סיכונים ונטיה לקחת הלוואות כדי לכסות גירעונות שוטפים.

הציבור הישראלי בולט לטובה בהיקף החסכונות ותשלום חשבונות במועדם.

תכניות חינוך פיננסי יכולות לייצר שינוי

על מה נדבר

איך ביצענו את הסקר?

מדד האוריינות הפיננסית - ידע, התנהגות וגישה

חוסן פיננסי

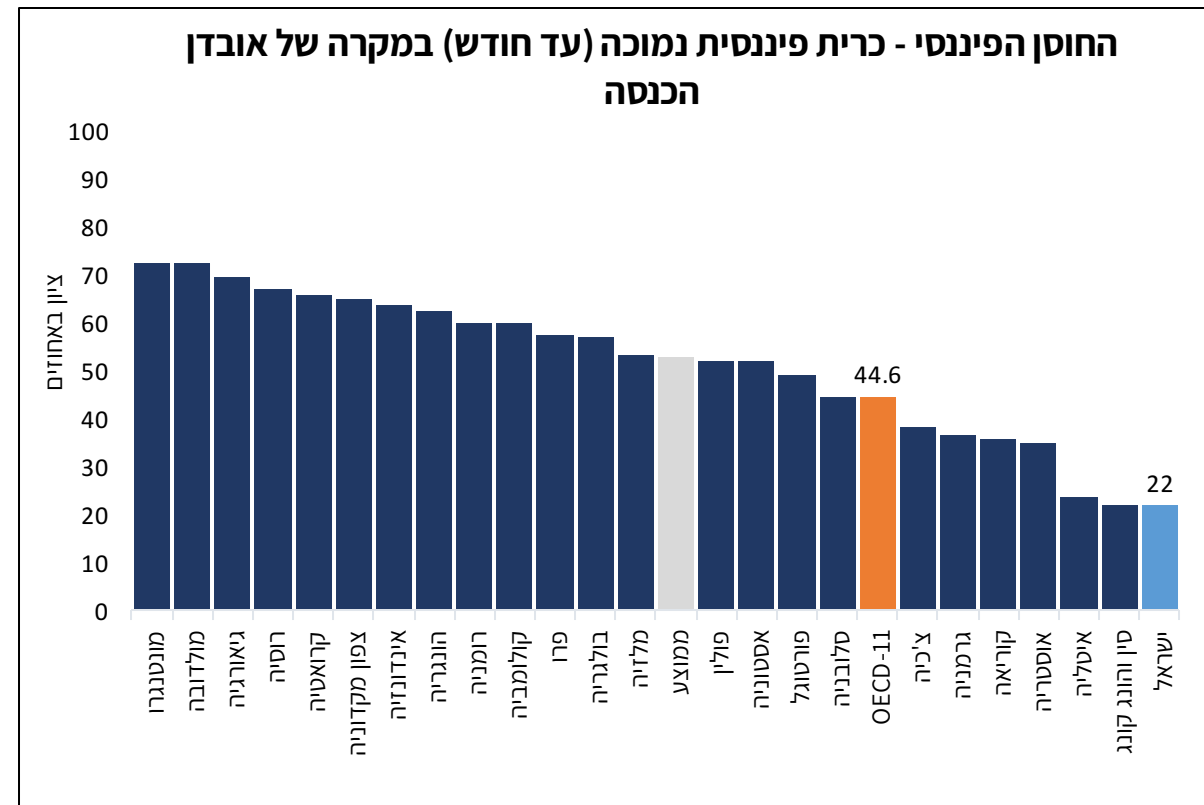
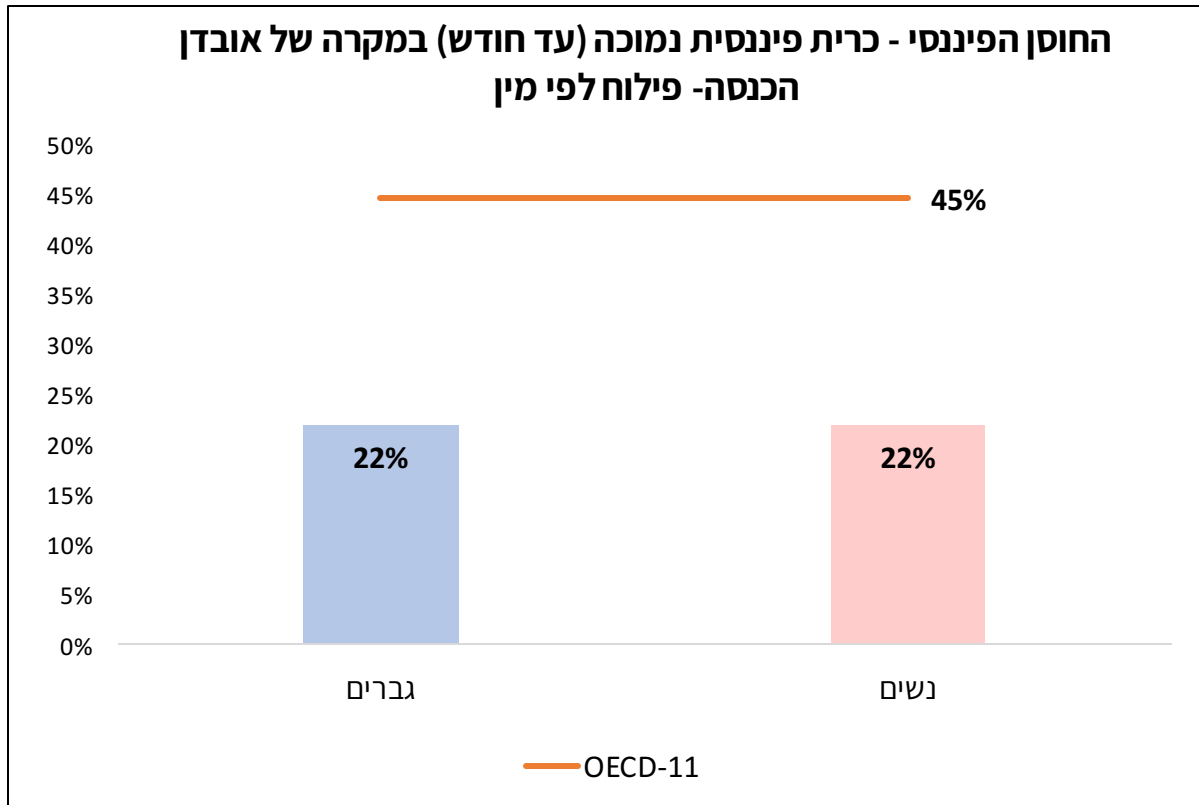

לאן הולכים מכאן

כרית פיננסית נמוכה (עד חודש) במקרה של אובדן הכנסה

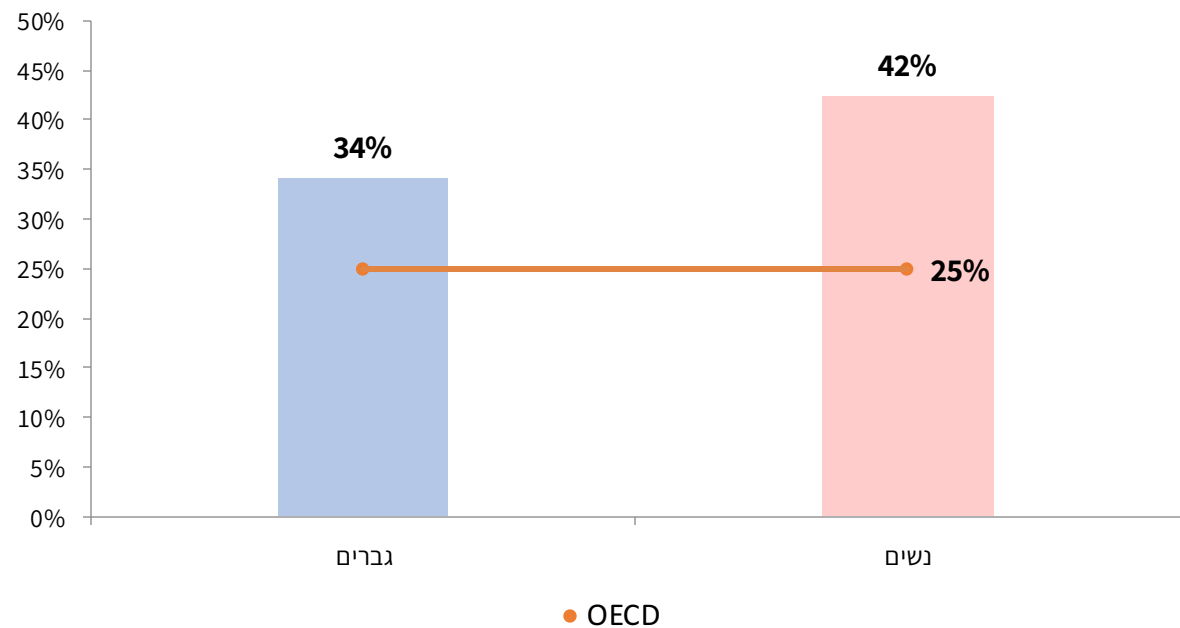
החוסן הפיננסי של הציבור הישראלי גבוה בממוצע מזה שבמדינות ה-OECD. 22% בלבד יכולים לשרוד פחות מחודש. אין הבדל בין נשים לגברים בעניין זה.

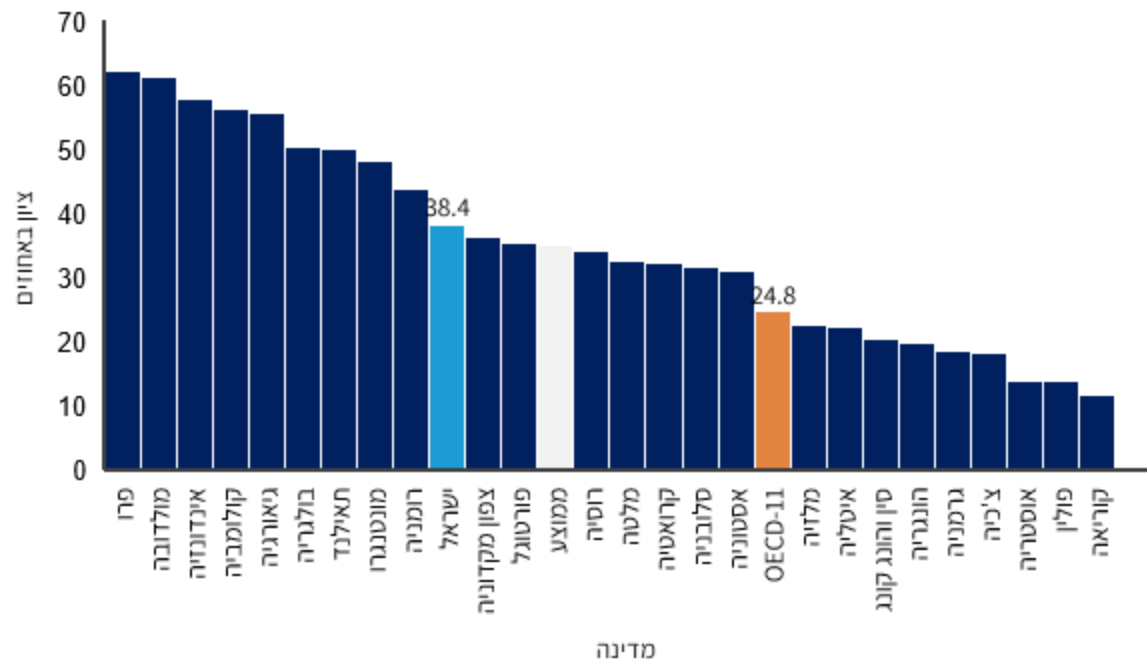
נקלעו לגירעון שוטף בשנה האחרונה (מינוס)

שיעור גבוה יותר מקרב הציבור הישראלי ביחס ל- OECD מתנהל בגירעון שוטף.
שיעור הנשים שמתנהלות בגירעון (במינוס) גבוה משמעותית מזה של גברים

לא עומדים בהוצאות שוטפות (במינוס)
פילוח לפי קהלים בחברה

לא עומדים בהוצאות (נקלע לגירעון בשנה האחרונה)
השוואה ל- OECD

על מה נדבר

איך ביצענו את הסקר?

מדד האוריינות הפיננסית - ידע, התנהגות וגישה

חוסן פיננסי

לאן הולכים מכאן

תודה